

ВИСНОВКИ

Аналітичне узагальнення і нові підходи реконструкції у монографії категорії системи державного управління уможливили розв'язання важливої науково-прикладної проблеми виокремлення й обґрунтування теоретико-методологічних засад соціально-технологічного та інформаційно-психологічного аспектів трансформації цієї системи в сучасних умовах.

Проведено комплексний аналіз досліджень сучасного стану соціальних і технологічних трансформаційних перетворень, особливостей прояву феноменів «відновлення», «інформаційно-психологічної безпеки» та «інформаційно-психологічної небезпеки», адгократичної й інформаційної функцій держави, розгортання стратегічних наративів у світовому медійному просторі, впливу мови ворожнечі на прийняття управлінських рішень в системі державного управління, використання постправди для деструктивного тиску зовнішніми акторами, суб'єктності країн в системі міжнародної безпеки, політико-управлінських аспектів та парадигми цінностей з урахуванням воєнного стану в Україні, пріоритетів із забезпечення стійкості системи державного управління та її суб'єктів. На основі отриманих результатів та їх узагальнення сформульовано основні висновки і пропозиції теоретичного та прикладного характеру.

1. Наукові спостереження за функціонуванням механізмів державного управління дають підставу окреслити сучасне розуміння суспільних трансформацій та актуальних наукових підходів щодо циклічності процесів, визначення переваг стратегічного планування в державному управлінні, регулюванні процесом відновлення соціоекономічної екосистеми України.

Подолання викликів в умовах світового гібридного протистояння та епохи штучного інтелекту з позицій державного регулювання, попри належну увагу зі сторони наукового й експертного середовища, потребує більш результативного втілення теоретичних розробок у дійсне функціонування загальної системи державного управління, її модернізацію, як керуючої і відкритої системи.

Вдосконалення методологічних підходів має перспективу за рахунок ширшого впровадження системного підходу, за якого інформаційно-психологічний

чинник діє на розвиток безпекових категорій в діалектиці, і є системоутворювальним фактором у формуванні інформаційного поля, та інформація — системоутворювальний фактор соціальних і керуючих систем. Під впливом держави такі фактори набувають ознак об'єктності, а соціально-технологічний та інформаційно-психологічний аспекти стають предметом чи об'єктом дослідження, залежно від мети.

2. Теоретичний аналіз категорії «інформаційно-психологічна безпека» визначив діалектику внутрішніх, іманентних причинно-наслідкових зв'язків, джерел, механізмів і траєкторію її розвитку та забезпечення у площині «особа — суспільство — держава».

По-перше, феномен «інформаційно-психологічна безпека» і «феномен інформаційно-психологічна небезпека» мають єдину соціальну природу й проявляються у матеріальній та суспільній сфері. По-друге, обидва феномени перебувають у постійній суперечливості, зміні властивостей й міри якісних і кількісних форм протягом певного циклу, який пов'язаний із розгортанням відкритих систем, По-третє, вони є суб'єктивними, соціально взаємодіють завдяки суб'єкт-об'єктного принципу. Особливості взаємозумовленості феноменів сприяють систематизації, структуруванню, організації, керованості і функціональному підбору заходів й засобів, необхідних для забезпечення відповідного стану інформаційно-психологічної безпеки, інформаційно-психологічної безпеки системи державного управління.

Важливо у модернізації владою концептуальних підходів, прийнятті управлінських рішень в системі державного управління керуватися алгоритмом діалектичного перетворення «теза — антитеза — синтез», який зумовлює перехід функціональної проблеми на інший цикл розвитку. Що, апріорі означатиме вдосконалення механізмів державного управління, їх адаптування до умов, які змінюються, або ще не визначені на конкретний проміжок часу.

3. Методологічне підґрунтя дозволило розглянути інноваційну та адґократичну функції держави через призму сучасної трансформації гібридного протистояння, розгортання інформаційних систем і технологій, зокрема штучного інтелекту.

Феномен «інноваційність» та принцип «ad hoc», це не лише важливі орієнтири для сталого і безпечного розвитку суспільства, але й невід'ємні компоненти побудови й розвитку системи державного управління. В діалектичній взаємозалежності з системоутворювальними чинниками, інноваційність та адґократичність диктують потребу в трансформації системи державного управління, забезпечують реалізацію її ключових функцій.

Поряд з цим, додається фактор глобального гібридного протистояння і науково-технологічного прогресу. Тож, реагування державою на ці зміни

забезпечуватиметься повною мірою через її інноваційну функцію, а також невідкладність, за принципом «ad hoc», в прийнятті управлінських рішень, реалізації заходів у відповідності до конкретної ситуації.

4. Розкриттю сутність, місця і значення технології адюкратії у забезпеченні стійкості системи державного управління сприяло висвітлення сучасних умов й особливостей функціонування системи державного управління. Технології, яка, за своєю сутністю, виявляє ознаки адаптивної технології з високим ступенем інтегративності та соціальним характером.

Порівнюючи технологію адюкратії з технологією бюрократії, яка є більш традиційною в системі державного управління в сенсі бюрократичної складової управлінського процесу, вважаємо, що технологія адюкратії має високі перспективи для більш широкого практичного застосування її принципів в організаційно-управлінських системах держави — як функціональної складової системи державного управління.

5. Виявлено і систематизовано за змістом та тематикою характерні ознаки стратегічного наратива, що відповідає сучасним умовам знаходження системи міжнародної безпеки в гібридному протистоянні й інтенсивного розвитку науково-технологічного прогресу.

Їх важливість проявляється, зокрема при виробленні державою та іншими ключовими стейкхолдерами сектору безпеки відповідного контенту при формулюванні контрзаходів із протидії, нейтралізації, забезпечення інформаційно-психологічної безпеки у площині «людина — суспільство — держава».

Базою для вироблення державою політики протидії антиукраїнським (антизахідним, антинаївським тощо) наративам можуть слугувати, зокрема принципи так званої концепції «Довіра та безпека в цифровому просторі». Оскільки, ключові положення Концепції формулюють підходи до визначення категорій, понять й явищ, що безпосередньо торкаються процесів в мультидомному середовищі, активного залучення наукового й експертного потенціалу провідних демократичних інституцій.

Нині, це світові тенденції, що відображають загальну політику встановлення в цифровому просторі атмосфери довіри, убезпечення людства від деструктивних інформаційних явищ, зниження психологічної напруги, зменшення ризиків виникнення і розгортання глобальних та регіональних викликів.

6. Схарактеризовано можливості і вивчено особливості прояву феномену «мова ворожнечі» у парадигмі інформаційно-психологічної безпеки в аспекті розв'язання проблем і державного менеджменту, і особистісного самоуправління, що реалізуються в інформаційно-аналітичній, перспективній, інтеграційній, адаптивній, презентаційній, емотивній функціях.

Встановлено, що цей феномен є багатограним суспільним явищем, цілісною науковою категорією, яка потребуватиме подальших теоретичних досліджень. В принципі, мова ворожнечі стала одним із головних предметів дослідження в світовому експертному середовищі у зв'язку із поширенням цього явища в риториці публічних осіб, лідерів окремих розвинених держав.

Інший аргумент, феномен «мова ворожнечі» є чинником, який спрямований на осмислення цільовою аудиторією реальності, і проявляє ознаки деструктивного явища. Через те, що, контент мови ворожнечі застосовується зовнішніми акторами при проведенні, зокрема, інформаційно-психологічних спеціальних операцій (інших заходів впливу) для поширення в мультидоменому середовищі, публічному та соціальному просторі країни-об'єкта гібридного протистояння.

7. Доведено ефективність і визначено перспективи протидії постправді в системі державного управління. У тому смислі, що постправа, як суспільна категорія, вона проявляє ознаки смислової реальності, і, разом є взаємопов'язаним інформаційним продуктом в когнітивному соціальному конструкті «права — дезінформація — постправа».

Кінцевий продукт, що позиціонується й поширюється зацікавленим актором. Використовується як інструмент деструктивного тиску, аналогічно іншим формам, зокрема, дезінформації, антиукраїнським наративам тощо, вбудуванням в контент повідомлення.

Тому протидія постправді повинна передбачати системні симетричні дії, за координації з боку держави. З огляду на комплексний характер цієї проблематики, доцільно протидію організувати на усіх рівнях системи державного управління, а також залученням інститутів громадянського суспільства та профільних недержавних установ.

8. Деталізовано і досліджено місце і роль фактора перспективи країни як чинника у забезпеченні сталого розвитку системи державного управління через парадигму концепції гібридної війни.

Зазначено, що фактор перспективи країни відіграє одну із ключових ролей пізнавальної, практичної та навчальної діяльності для публічної влади при оцінюванні, формулюванні і реалізації державної політики із забезпечення сталого розвитку системи державного управління, національної безпеки, інформаційно-психологічної безпеки, а також інших державоутворювальних компонентів.

Значущість цього чинника проявляється насамперед під час реалізації зовнішньополітичного курсу країни, розвитку міжнародних зв'язків, позиціонування в системі міжнародних відносин, системі міжнародної безпеки. Від того, наскільки суголосні зовнішньополітичні устремління країн-партнерів чи

союзників, настільки будуть результативними їх двосторонні і багатосторонні зовнішні зносини в об'єкт-об'єктній взаємодії, при конструюванні зв'язків за широкого кола інтересів всіх заінтересованих сторін.

9. Розглянуто і розкрито потужний потенціал впливу інформаційно-психологічного чинника на систему державного управління. Оскільки визначальними ознаками концепту інформаційно-психологічної безпеки є наявність елементів і факторів, які зумовляють її стан як окремої системи в координатах системи національної безпеки, серед яких й інформаційно-психологічний чинник. Тому при порушенні оптимальної взаємодії цієї сукупності елементів, або втрати державою частини своєї функціональності через деструктивний інформаційно-психологічний вплив, під потенційною загрозою може опинитися цілісність системи державного управління.

Показано, що уваги держави потребують чинники, які проявляються через дихотомію, зокрема, «інформація — дезінформація», «інформаційно-психологічна безпека — інформаційно-психологічна небезпека». З метою розроблення відповідних заходів чи сценаріїв з протидії, упередження, нейтралізації керуючись насамперед принципом політичної доцільності.

Це значно актуалізує питання модернізації концептуальних підходів, вдосконалення стратегій і державних програм щодо інформаційно-психологічної безпеки, з акцентуванням рівною мірою на інформаційному та психологічному компоненті.

10. Висвітлено результати і розкрито взаємозв'язок між парадигмою цінностей та сучасним розгортанням технології штучного інтелекту. Соціально-економічний розвиток та науково-технічний прогрес, і пов'язані з цим трансформаційні зміни, в цілому хоча й сприяють демократичному напрямку, проте затвердження цієї еволюційної траєкторії значною мірою залежить від передусім ціннісних установок на самореалізацію індивіда. В цілому від загальнолюдських, суспільних та національних цінності й орієнтирів.

Акцентовано на тому, що одним із напрямів модернізації системи державного регулювання повинен стати концепт інформаційно-психологічної безпеки. Адже його ціннісні аспекти безпосередньо торкаються аксіологічних основ особистості, суспільства, нації у контексті їх збереження та захисту від деструктивного зовнішнього тиску, а також забезпечення стабільного, стабільного і безпечного розвитку.

Застосування технології штучного інтелекту віддзеркалюється не лише на технологічних чи технічних рішеннях, але також стосується змістовного наповнення виробленого інформаційного продукту. Оскільки контент штучного інтелекту стає повсюдним, то його вплив поширюється на всі суспільні сфери.

Такі аргументи формалізації чинників в умовах світового гібридного протистояння, за яких розвивається нині технологія штучного інтелекту разом із системою цінностей, зумовлює їх діалектичне сприйняття. Доводить значення парадигми цінностей в цілому для науково-технічного розвитку, й технології штучного інтелекту зокрема.

11. Також визначено місце і роль концепту національної стійкості відносно системи національної безпеки з протидії зовнішньому деструктивному інформаційно-психологічному впливу на публічний простір.

Враховуючи розгортання світового гібридного устрою, набуття вагомого значення інформаційно-психологічного чинника, який стає усе більш визначальним у формуванні національної стійкості, то досягнення Україною перемоги в повномасштабному військовому й інформаційному протистоянні з агресором усе більше зумовлюватиметься вдосконаленням концептуальних підходів влади з урахуванням реалій воєнного стану, а також необхідності відновлення соціоекономічної екосистеми України.

Адже сучасний розвиток міжнародного безпекового середовища, системи міжнародної безпеки не залишає поза сумнівами необхідність нарощення власних спроможностей, стійкості і міцності Української держави.

12. Проаналізовано прояви особистісної психологічної стійкості керівних кадрів державних адміністративних органів через механізм управління стресом, включно на основі емпіричних даних отриманих автором в результаті анкетування цільової групи управлінців Бучанського району, які перебували й перебувають під постійним деструктивним тиском від інформаційно-психологічного впливу. Зроблено відповідні висновки.

Проте виявлення проблем управління стресом в адміністративній роботі буде ще не достатнім фактором для оцінювання ефективності управлінської діяльності. У зв'язку з цим, сприянню встановлення здорового клімату і протидії деструктивному інформаційно-психологічного впливу на управлінців закликані великою мірою державні програми, стратегія підвищення психологічної стійкості в комплексі — на індивідуальному та інституціональному рівнях.

Доведено доцільність розроблення, апробування в державно-управлінській практиці механізмів управління стресом, креативне мислення зорієнтовані на розвиток комунікативно-когнітивних здібностей державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Такі практики дають змогу набуття навичок самоконтролю, самоорганізації, самопрограмування, що сприяє підвищенню ефективності професійної діяльності та засвоєння прийомів толерантної комунікації.

13. Обґрунтовано необхідність впровадження професійного навчання працівників, на яких поширюється дія Закону України «Про державну

службу», розроблення сучасних підходів з формування в керівних кадрах психологічної стійкості й лідерства, як одного із механізмів забезпечення інформаційно-психологічного захисту управлінської ланки корпусу державної служби.

Система державного управління України, зокрема одна з її складових — державна кадрова політика, при її формуванні до повномасштабної військової агресії та інтенсифікації інформаційної складової гібридного протистояння, нині потребує перегляду в контексті нових викликів, ризиків, загроз.

Через посилення деструктивного тиску виникає потреба у переосмисленні значення інформаційно-психологічного фактора в системно-функціональній парадигмі кадрової політики. Коригуванні методик, практик, навчальних програм. Вчасній перепідготовці і підвищенні кваліфікації корпусу державної служби в системі державного управління.